

Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу

Р Е Ц Е Н З И Ј А

рукописа *Превенција вршњачког насиља у школском контексту*

аутора др Марије Марковића

На основу одлуке Наставно-научног већа Филозофског факултета Универзитета у Нишу (бр. 42/1-11-1-01, од 3.2.2025. године) именована сам за једног од рецензената монографије проф. др Марије Марковић, *Превенција вршњачког насиља у школском контексту*. На основу увида у рукопис, част ми је да Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу упутим следећи извештај.

Рукопис се састоји од 269 страница формата А4, прореда 1 и структурирана је у виду четири поглавља, којима претходе предговор и увод, а након којих следе закључна разматрања, попис литературе, резиме на енглеском језику, индекс аутора и индекс појмова.

Монографија Марије Марковић посвећена је проучавању сложеног феномена какав је вршњачко насиље и предочавању могућности рада школе на превенцији вршњачког насиља, који је могуће сагледати са различитих аспеката, што ауторка и чини.

Теоријски оквир реализованог емпиријског истраживања састоји се из три поглавља. Ауторка у оквиру првог поглавља под називом *Вршњачко насиље – одређење и специфичности* разматра кључна питања која су важна за размевање проблема вршњачког насиља, а која се односе на одређење вршњачког насиља, указивање на врсте насилничког понашања, специфичности таквог понашања, ризичне факторе за његову појаву, последице вршњачког насиља и улоге које ученици могу имати у вршњачком насиљу.

У другом поглављу под називом *Школска превенција вршњачког насиља* ауторка указује на различите аспекте школске превенције вршњачког насиља. У оквиру ове целине разматрају се одређење и нивои превенције, могућности рада школе на превенцији

вршњачког насиља на различитим нивоима школског функционисања – на нивоу школе, нивоу одељења и индивидуалном нивоу, препреке успешном превентивном раду школе, предуслови успешног превентивног рада школе, улоге наставника, стручних сарадника, директора, родитеља и других школских актера, као и улоге ваншколских актера у превенцији вршњачког насиља међу ученицима.

Трећи поглавље под називом *Преглед постојећих програма превенције и интервенције у области вршњачког насиља* ауторка разматра специфичности постојећих програма превенције и интервенције у области вршњачког насиља – целошколских програма против вршњачког насиља, програма намењених обуци наставника, програма који првенствено ангажују вршњаке и програма намењених насилницима и/или жртвама.

У оквиру четвртог поднасловa под називом *Емпиријско проучавање рада школе на превенцији вршњачког насиља из угла наставника* ауторка даје приказ и детаљну анализу резултата емпиријског истраживања које је реализовано на релеватном узорку од 507 наставника, на основу кога су изведени одговарајући научни закључци.

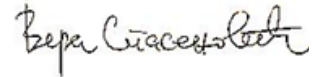
Разматрање проблема вршњачког насиља, као и могућности и начина његове превенције имају изузетни значај за педагошку теорију и праксу, посебно имајући у виду напоре да школска средина постане сигурно, безбедно и подстицајно место за учење и развој деце и младих. У овој монографији се теоријски утемељено, прегледно и јасно сагледавају питања везана за природу и учесталост различитих облика насилничког понашања, као и улоге које ученици имају у вршњачком насиљу. Такође, систематично и аргументовано се дискутује о ефикасности примене превентивних и интервентних мера у школском контексту, али и могућностима и донетима школе у превентивном деловању. Уз то, налази реализованог емпиријског истраживања пружају потпунији увид у постојећу праксу превенције насиља у нашим школама, као и кључне препреке са којима се школе суочавају у овом домену. Темелјна анализа наведене проблематике, коју ова књига нуди, представља добру основу за осмишљавање адекватних одговора на вршњачко насиље и за успостављање ефикасних начина његове превенције.

Разматрани проблеми и извршене анализе недвосмислено указују да је реч о монографији изузетног квалитета. За очекивати је да ће ова монографија бити корисна и инспиративна за чланове академске заједнице, носиоце образовних политика на

системском и на институционалном новоу, практичаре, студенте педагогије и других научних дисциплина, али и за ширу читалачку публику.

На основу наведеног, са задовољством препоручујем да се монографија др Марије Марковић *Превенција вршњачког насиља у школском контексту* објави у издању Филозофског факултета Универзитета у Нишу.

У Београду, 25. 03. 2025. године

Др Вера Спасеновић,

редовни професор на Одељењу за педагогију и андрагогију

Филозофског факултета у Београду